مەرگ لە بسفۆردا … عەبدولوەهاب ئەلبەیاتی …. وەرگێڕانی: نەژاد عزیز سورمێ

بۆ یادی (نازم حیکمەت)

-———

(1)
دوای شەوی هەزارە و
پاش ساڵی دەیەم ،
بە ئەستەمبۆڵ دا تێپەڕیم
بە هاوڕێیان گەیشتم :
هەندێکیان مرد بوون
هەندێ پیر ببوون و
هەندێ خیانەتیان کردبوو ..
تریفەی مانگی لە (بسفۆر)دا هەڵاتوو
پاش شەوی یەکەم ..
هەندێکیشیان – وەك خۆیان ماونەتەوە
کە بەجێم هێشتبوون –
بەناو وێنە و
شیعر و مەی و خۆشەویستیدا ..
بەرەو شاری خەون دەچێ و
هەر وەختێ (تەڕوادە)
لە خەونەکانیدا گەمارۆ دەدرێ .. دەگری

(گریکەکان) شوورەکانیان کوتایەوە و
ژنەکانیان لاقە کردن
مەینەتی هەژاران ،
گەمارۆ دەدرێن و
بەسەر شوورەی
ئەو شارە شەهیدانەوە
لە بێن دەبرێن
دەگری و ناگری ..

به هاوڕێیان گەیشتم :
یونسە شەل مردبوو
یوسفی زیندانیش لە سەرچاوە بوو
هێشتا بۆ (مەدرید)
لە کەشتیەکی کاغەزیدا کۆچ دەکا و
بە تێکشکاوی ،
پاسەوانی بەندیخانە
لە سەرچاوەدا فریو دەدا ..
(شێخ بەدرەددین)یش لە عەبایەکی سووری
گوڵاڵە سوورەدا
لە دەمارەوە بۆ دەمار سەربڕاو
ماهی ڕەشی ناپاکی
لە بازن و گوارەی ژنان و
مەیخانە و بازاڕ و
گەمیە سپیەکانی بسفۆر دایە ..
کرێکاری بەندەرەکە ،
بە جل و بەرگی شینەوە
تارمایی بوو بەسەر کورسیەکەیەوە
لە مەیخانەدا
فیلەتەنێکە بێ چەك :
وەك بڵێی بە شمشێری برووسکە
لە دەریامان نەدابێ
یان تێنەپەڕیبووین ،
لە پێناوی ئەوەی شەوی ئادەمزاد
– خوداوەند – باڵداران
ڕوونال بکەینەوە ..

هەندێکیان
وەك بەجێم هێشتبوون
وا مابوونەوە
بەسەر شانۆی چۆل و
لە سێرکدا
بەسەر پشتی ئەسپێکی دارینەوە
نمایش دەکەن .
هاوڕێیان
بەسەر شۆستەی بەندەردا
لەسەرخۆ

دەبنیسان و دەمردن ..
لێ سترانبێژ ، بە گۆرانییەکانی
بەرەنگاری
سیس بوون و مەرگ دەبووەوە و
لە دۆزەخیدا ، هەڵقرچاو
شەوی ئادەمزاد و خوداوەند و باڵدارانی
ڕووناك دەکردەوە .

(2)
دوای تۆ
مەرگ و جودایی لە ئەستەمبۆڵ
گەمەی چاو لە ڕێی هەڵخەڵەتاوی دەکرد
(مننەوەر) شووی کردەوە و ڕۆیی ..
ئەوانی دیش پردەکانیان سووتاند .

(3)
بەرەو قوڵایی شۆڕدەبیەوە
بەڵام نقوم نابی ..
داخۆ لە تاراوگەدا ،
بەرەو سوڵتانخانی عەشق
بەسەر هەورێکی سەوزەوە گەڕایتەوە ؟
ئایا حەریم و مانگت
لە چاویدا دی ؟
ئەستێرەی جەوسەر
نهێنی نادرکێنێ ..

وەختێ کەنیزەی چاو زەیتی
دەروازەی باخچەم بۆ دەکاتەوە
کە مافووری سوورم لەژێر پێ ڕادەخا
دەگریم
(یونس)
بە دارشەقەکەی بەدوامەوەیە
سوڵتانی مەملەکەتی مەرگ :
منم
ئەو پێستەچیەم ،
فرمێسك و شەختە و خۆری
بۆ عاشقان هەڵگرتووە ..

سەرچاوەکانی بەهارت
لە پەنجەرەی زیندانەوە : دیوە ؟
یا شەمەندەفەری شەو
کە لوورەی ،
لە ڕەشەبایەکی بەفریدا دەنێرێ ؟
بە قژی سوورییەوە کۆت کرا بووم ..
بەرەو مەنفا یان دەبردم
دەلوورێنم و کۆت دەگەزم
کێ لە مندا دەڕوا و ناگەڕێتەوە ؟
بینیت ؟
شتێك نییە
لە ژاوەژاو و
چەپڵەی هۆڵەکان زیاتر
شەو لە هەموو شوێنێکدا بوو
منیش بە قژییەوە کۆت کرابووم
وەك کۆیلە
بەدوایەوە بووم
بینیت ؟
یوسفی زیندانی
ببووە جاسووسی دەسەڵات ..
کرێکاری چیکەنە و
چاپخانەی نهێنی بووە .
ڕۆژگار وەرسووڕا
بەفر بەسەر دەروازەی
باخچەدا باری
من ، سوڵتانی مەملەکەتی مەرگ
بەدوای گەورەوەمم
بەرەو تاراوگە ..
میراتم ، گۆڕی شەهیدانە
تا ماوم
میدالەکانیان ،
لە دەرەوەی هۆڵی پاشا و
دزیکەرانی شیعر و
هۆزە نوێیەکان .. هەڵدەگرم

هاوڕێیان هەندێکیان بزرکران
یان ون بوون ..

هەندێکیشیان هێشتا
بە ئازایەتییەوە
لەگەڵ کاروانە مەزنەکە دەڕوا و
یونسە شەلیش
هەر لەسەر بیروباوەڕی خۆیەتی
هەموو شەوێ
نەخشەی جیهان
بە دار شەقەکەی دەپێوێ ..
کە دەگەڕێتەوە گڕیش ،
دەست درێژ دەکا و
خۆی لەسەر دەم و چاوی سترانبێژ
بسڕێتەوە ،
کە لە گۆرانییەکانیدا
بەرەنگاری
سیس بوون و مەرگ دەبێتەوە و
لە دۆزەخیدا دەسووتێ ،
شەوی ئادەمزاد و خوداوەند و باڵداران
ڕووناك بکاتەوە .

عەبدولوەهاب ئەلبەیاتی : (1926 – 1999) شاعیری ئێراقی ناسراو یەکێکە لە دامەزرێنەرانی شیعریی نوێی عەرەبی لە عێراق .
لە بەغدا لە دایك بووە و بکالۆریۆسی لە بەشی عەرەبی وەرگرتووە.
لە نێوان 1980 تا 1989 لە ئیسپانیا ژیاوە ، لەو ماوەیەدا زۆر لە کۆشیعرەکانی کراونەتە ئیسپانی.
لە ساڵی 1991 چووەتە ئەردەن .. یەکێکە لەو شاعیرانەی بایەخی بە مێژوو و کەسایەتییەکانی مێژوو داوە و هەمیشە وەکو ماسك لە شیعرەکانیدا بەکاری هێناون .
زیاتر لە 25 کۆشیعری بڵاوکردووەتەوە بێجگە لە چەندان وەرگێڕان .
بەیاتی لەو شاعیرانەیە زۆرترین تێزی ماستەر و دکتۆرای لەسەر شبعرەکانی نووسراوە.
(مەرگ لە بسفۆر)دا لە کۆشیعری (سیرە ژاتیە لسارق النار) بڵاوکردنەوەی (دار الشروق) چاپی دووەم 1985 . ل60 . کراوە بە کوردی .